

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo||nis Episcopi Hal-||berstatten[sis] Homiliarum,
nunc sexto || maiori [pro] ante hac unquam dili||gentia
excusarum, || Pars ...**

praeter omnes omnium appendices, accesserunt iam recens homiliae
aliquot piæ, ante hoc tempus excusæ nusquam

Pars Aestivalis

Haimo <Altissiodorensis>

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1551

VD16 H 222

Sint lumbi uestri præcincti, & lucer. Luc. 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39335

732 DE CONFESSORIBVS

Et itant: alij cæmentarij, alij lignarij, alij fabri, alij setores, & unicuique ars qua pascitur, pro talenti cõmendatione reputabitur: & si in hoc quod scit, alios instruit, mercedem in futuro recipiet. Qualiter autem huiusmodi talentum quod accepit, erogare debeat, dominus ostendit cum ait: Gratis accepistis, gratis date. Vnde necesse est fratres dilectissimi unicuique nostrum, ut cum summa diligentia uigilanter cogitet, quatenus talentum quod accepit, duplicatum domino representet. si autem suæ talentum utilitatis prodesse alijs nõ uult, timeat increpationem quam is, qui talentum unum in terra abscondit, a domino audiuit.

Matt. 10

Serue male & piger, quare non dedisti pecuniam meam nummularijs, & ego ueniens, recepissem utique quod meum est cum usura? Et implebitur quod sequitur:

Tollite ab eo talentum, & date illi, qui habet decem talenta. Iquia quæcumque sine charitate operatus est, bona in conspectu dei non sunt, quauis bona coram hominibus uideantur. Tanto enim quisque ampliorem gloriam cum domino possidebit, quanto largius talentum acceptum pro eius amore erogauerit. quod ipse prestare dignetur, qui cum patre & spiritu sancto uiuit &c.

DE CONFESSORIBVS

Lucæ XII.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis: Sint lumbi uestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus uestris. Et reliqua.

INter ceteras uirtutes, quas dominus noster Iesus CHRISTVS discipulis tradidit, & per discipulos nobis, maximam & precipuam castitatē ostendit. Nam cum superis ad spontaneam paupertatem amandam nos incitasset dicens: Facite uobis sacculos qui non uetera sunt, thesaurum nō Luc. 12. deficientem in cælis, quo fur non appropriat, nec tinea corrumpit, cōtinuo de seruanda castitate adiecit, dicens: [Sint lumbi uestri præcincti.] Quod enim luxuria uiris in lūbis sit, & fœminis in umbilico, dominus testatur, cum de diabolo loquitur ad beatum Iob: Virtus eius in lūbis eius, & fortitudo illius in umbilico uentris eius. Lumborum ergo nomine hic luxuria designatur, cū dicitur: [Sint lumbi uestri præcincti,] Lumbos enim præcingimus, cum ardorē libidinis amore castitatis refrenamus. Taliter lumbos præcinctos habebat Iohannes baptista, de quo scriptum est, quia erat uestitus pilis cameli, & zona pellicea circa lūbos eius. Nec erat de immūdis, qui propter fluxum seminis eijciebatur extra castra: sed castitatem quam in mente habebat, in ipso habitu corporis demonstrabat: Sic & Elias zonam circa lumbos habebat. Qui enim non propter amorem filiorum iunguntur, sed propter libidinem explēdam, lumbos præcinctos nō habent, sed potius de illis sunt, qui propter immūditiam extra castra eijciuntur, comparati iumentis insipientibus. Qui uero tollens membra Christi, facit ea membra meretricis, nequaquam lumbos habet præcinctos: quoniam sicut uere ait apostolus Paulus, Sine pace & castimonia nemo uidebit deum. Iob. 40. Marc. 1. Heb. 12. Quantum enim incorruptio carnis ædō

Isa. 6.

Placeat, ipse per prophetam testatur, dicens: Hæc dicit dominus eunuchis: qui custodierint sabbata mea & elegerint quæ uolui, tenuerintq; fœdus meum, dabo eis in domo mea & in muris meis locum nominatum, & nomen melius a filijs & filiabus, nomē sempiternum, quod non peribit. Et in

Apo. 14.

Apocalypsi de talibus dicitur. Hi sunt qui cum uirginibus non sunt coinquinati, uirgines enim sunt. Quod cum omnibus fidelibus generaliter obseruandum sit, specialiter tamen ministris ecclesiastici ordinis custodiendum iniungitur, quando iu ueteri lege carnes agni, qui in figura corporis & sanguinis domini immolatus est, non prius comedere permitti sunt, quam renes accinctos haberent,

Exod. 12.

domino dicente: Sic ergo comedetis illum: renes uestros accingetis, calcamenta habebitis in pedibus. Item, Dixit dominus ad Moysen: Loquere ad

Leu. 21.

Aaron, & ad filios eius: Homo de semine uestro, in quo fuerit macula, non accedat ad altare. Si gibbus fuerit, si lippus, si albuginem habens in oculo, si impetiginem in corpore, uel iugem scabiem, si cæcus fuerit uel claudus, si fracto pede uel torto naso, si fuerit ponderosus uel herniosus. Qui enim sacra mysteria manibus tractare & alijs ministrare debent, dignum est ut ab omni immunda pollutione sint alieni, ut scilicet & mente sint casti, corpore pudici.

1 Re. 21.

Quod in opere David discimus, qui cum uenisset ad Achimelech sacerdotem, non prius panes sanctificatos accipere uoluit, quam se suosq; mundos a mulieribus testaretur, non utique solum ab alienis, neque a concubinis, sed etiam a proprijs uxoribus. Ait enim

Et quidē si de mulieribus agitur, continemus nos ab heri & nudius tertius, quando egrediebamur, & fuerunt uala puerorum munda. Quapropter consideret unusquisque conscientiam suam, & si te incontinentem tenuerit in corpore, abstineat se a sacra communione, ne forte ad iudicium accipiat, quod fidelibus datum est ad remediū, timens illud quod terribiliter clamat Apostolus, dicens: **1. Cor. 11.** Quicumque manducauerit panem, uel biberit calicē domini indigne, reus erit corporis & sanguinis domini. Prober autem seipsum homo, & sic de pane illo edat & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus domini. Vel certe aliter lūbos præcingimus, cum omnia impedimenta mundi post ponimus, ut in uia mādatorū dei, gressum mentis firmiter figere ualeamus. Qui enim discit stus est, ipsis suis uestimentis impeditur ne libere ambulet. Qui uero præcinctus est, quaquaerius liber discurrere potest. Præcingitur ad prælium miles, & circa renes gladium portat, quo aduersarium suum percutiat. Et tu ergo qui cupis esse miles dei, præcinge lumbos tuos, id est, omnia fluxa & impedimenta mundi postpone, ut pugnare ualeas non aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in caelestibus, ut impleatur in te quod idem **APOSTOLVS Ephs. 6.** subiungit: State ergo succincti lumbos uestros in ueritate, & induti lorica iustitie, & calceati pedes in præparationem euangelij pacis. Taliter miles castrorum lumbos præcinxerat, quando

Iob. 38.
& 40.
Pro. 31.

Luc. 8.
& 11.

Matt. 5.

Nu. 8.

Matt. 6.

audiuit: Accinge sicut uir lumbos tuos. Vnde & in laude ecclesie dicitur: Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Quisquis autem talis est, alijs ad exemplum imitationis proponendus est, quia sicut ait dominus: Nemo accendit lucernam & ponit eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt. Vnde postquam dixit, [Sint lumbi uestri præcincti & lucernæ ardentes,] quid per lucernas, nisi opera bona designantur? Lucernas ardentes habere, est bona opera alijs ad imitandum ostendere, iuxta illud quod dominus alibi ait: Luceat lux uestra coram hominibus, ut uideant opera uestra bona, & glorificent patrem uestrum qui in cælis est. ¶ Considerandum autem illud est, quod duo sunt quæ præcipiuntur, lumbos s. præcingere, & lucernas ardentes habere: quia nec castitas prodest sine bono opere, nec bonum opus aliquid ualet sine castitate. Primum enim præcipimur lumbos restringere, & post lucernas tenere: quia ille ad aliorum exempla promouendus est, in cuius pectore salutaria desideria uigent, & cuius mentem carnalis uoluptas non occupat. Quod in lege præfiguratum est, cum per Moysen præcipitur, ut leuitæ usque ad quinquagesimum annû ministrent, post annum uero quinquagesimum custodes uasorum sînt, legitimam tempus attendentes, siue ad regendum, siue ad officium prædicationis suscipiendû. ¶ Sed quæritur, quare præcipiat lucernas tenere, cum alibi dicat: Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum. Ad quod dicendum, quia illis præcipitur bo-

num opus ad exemplum aliorum ostendere, qui tam perfecti sunt, ut ab hominibus laudati non extollantur. Illis autem, qui imperfecti sunt, aut quos fauor humanus extollit, præcipitur: Tu autem cum ora ueris, intra in cubiculum tuum. Et, Cum facis elemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Et quia iuxta Iohannis uocem, Si cor nostrum non reprehenderit nos, fidutiam habemus in die iudicij, quicumque lumbos habent præcinctos & lucernas ardentis, aduentum domini non tam timere debent quam diligere. Vnde & subditur:

Matt. 6.

1. Ioh. 3.

Et uos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando reuertatur a nuptijs, ut cum uenerit & pulsauerit, confestim aperiatur ei.

Ad nuptias quippe dominus noster abiit, quando ascendens in caelum, multitudinem angelorum nouus homo sibi sociauit. Tunc autem reuertetur ad seruos suos, quando per iudicium manifestari coeperit. Siue aliter: Certe dominus nobis quotidie uenit, cum conscientias nostras per suam gratiam uisitat, & cor nostrum suo amore inflamat. Pulsat uero, quando per ægritudinis molestiam, uicinam mortem denunciat. Cui ille statim aperit, qui lætus de corpore exit, & eius speciem, quem semper desiderauit, uidere concupiscit. Pulsanti iudici a perire timet, qui eius præceptis se minime obtemperasse cognoscit; & uidere eum exiens de corpore trepidat, quem contempsisse se meminit: & quasi uidere iudicem metuit, cuius iussis se obtemperasse non cognoscit. Sicut enim iudicis aduentum in ciuitate eius iusti diligunt, fures & latro-

AAA

nes timent: ita & aduentum domini illi timent, qui eius præceptis se minime obtemperasse sciunt. Solum autem illi diligunt, qui recte se uiuere recolunt: quod illorum est facere, qui uitam suam quantum humana fragilitas patitur, inculpabilem custodiunt, & cor suum de terreno amore in caelestis patriæ gaudio ponunt. Talis erat Paulus apostolus, qui de bonis actibus securus, dicebat: Ego autem iam delibor, & tempus meæ resolutionis instat. Bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem seruauit, de reliquo reposita est mihi corona iustitiæ. Et iterum: Cupio dissolui, & esse cum Christo, multo melius. Et rursus: Vno autem iam non ego, uiuit uero in me Christus. Taliter pulsanti iudici beatus Martinus aperire paratus erat, quando inter a gritudinis molestiam constitutus, discipulorum fletibus commotus, dicebat: Grauis est domine pugna laboris qua huc usque certavi, sed si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso propter eos subire laborem, fiat uoluntas tua. Talibus qualis remuneratio præparata sit, dominus manifestat cum subdit:

Beati serui illi, quos, cum uenerit dominus, inuenerit uigilantes.

Vigilare enim est, in bono opere uuumquęque sollicitum esse. Ille uero bene uigilat, qui recte credit, & recte uiuit. uigilat, qui ad aspectum ueriluminis apertos tenet oculos mentis, uel certe uigilat, qui torporem & negligentiam a se excutit, & diuinis mandatis ardenti animo inhæret. Taliter Paulus apostolus uigilare monebat, quibus dice-

2. Ti. 4.

Phil. 1.
Gal. 2.

bat: Euigilare iusti, & nolite peccare. Et iterū: Ho- 1. Cor. 13
ra est iam nos de somno surgere. Et rursus: Vigila Rom. 13
te & orate, & state in fide: Adhuc etiā ipsius re-
munerationis qualitas insinuat, cum subditur:

Amen dico uobis quod præcinget se, &
faciet illos discumbere, & transiens ministra-
bit illis.

Præcingi uero dei, est ad retributionem se præ-
parare. Nostrum autem discumbere, est in æterna
beatitudine quiescere, iuxta quod ipse alibi ait:
Multi uenient ab oriente & occidente, & recum-
bent cum Abraam & Isaac & Iacob in regno cæ- Matt. 8
lorum. Transire uero dicitur, cum post iudicium
ad regnum properat. Vel certe dominus transiens
nobis ministrabit, cum de forma humanitatis us-
que ad contemplandam claritatem diuinitatis, nos
perducat. Omnibus em̄ in iudicio in forma huma-
nitatis apparebit, iustis s. & iniustis, sicut scriptum
est: Et uidebit omnis caro salutare dei nostri. Sed
reprobis iusto iudicio damnatis, iuxta illud quod Isaie 40
scriptum est: Tollatur impius ne uideat gloriam Luce 3
dei, solis electis transiet, quos de uisione humani-
tatis usq; ad contemplandam claritatem diuinita-
tis sublimabit, ut qui modo intuentur tantum ho-
minem, tunc facie ad faciem mereantur uidere de-
am, qualiter pater in filio, & filius manet in patre.
Sed quia omnibus præsentis uitæ terminus incer-
tus est, recte subiungitur.

Et si uenerit in secunda uigilia, & si in ter-
tia uigilia uenerit, & ita inuenerit, beati sunt
serui illi.

AAA ij

Antiqui enim noctem in quatuor uigiliis diuidebant, ita ut unaquæq; uigilia trinas haberet horas. Varietates namq; horarum diuersitatem significant humanæ uocationis. Prima enim uigilia, primæuum est tempus nostræ ætatis, id est, pueritia. Secunda uigilia, adolescentia uel iuuentus, quæ pene idem sunt, Salomone dicente. Letare iuuenis in adolescentia tua. Tertia uigilia, senectus est. Cum uero dominus nonnullos in pueritia bene operantes ab hac uita uocat, quasi ad seruos uigilantes in prima uigilia uenit. Cum uero alios in adolescentia, uel in iuuentute ab hac uita ducit, quasi in secunda uigilia uenit. Si quis ergo in prima uigilia uigilare noluerit, saltem hic in secunda uigilet, id est, si quis in pueritia a bono opere torpuit, saltem in adolescentia uel iuuentute somnum corporis a se excutiat, & dum uirtus corporis uiget, in bono opere se exerceat. Si quis autem tam negligens & desidiosus fuerit inuentus, ut nec in prima nec in secunda uigilia uigilauerit, saltem in tertia, id est, in senectute iam resipiscat, & tunc uigilare nō timeat, cum parum uigilaturus est. Neq; enim sero conuersos diuina pietas despicit, qui per Prophetam ait: Vivo ego, dicit dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & uiuat. Et iterum: Peccator quacunq; die conuersus fuerit & ingemuerit, saluus erit. Sed quia solet antiquus hostis in hac parte tepidos decipere Christianos, ut quibus suadet culpam, longam promittat uitam, adhuc dominus admonendo similitudinem incertis finis subdit, dicens:

Hoc autem scitote, quoniam si sciret pa-

Eccles. 11
Iere. 18.
& 35.

terfamilias qua hora fur ueniret, uigilaret uti
que, & non sineret perfodi domum suam.

Iuxta literam ita est, quia paterfamilias thesau-
rum reconditum habens in domo, si furis aduen-
tū sciret, uigilias instrueret, custodias adhiberet,
infirmiora loca muniret, & ne sua domus aliqua
fraude perfodi posset, sollicitus præcaueret. Spiri-
tualiter autem paterfamilias iste, noster est animus,
qui tunc male securus dormit, quando diem mor-
tis obliuiscens, a bono opere torpet, & breuissi-
mum tempus uitæ præsentis, quasi longum sibi
promittit. Furis autē aduentus mors est, quæ im-
prouisa subito dum non speratur ueniens, thesau-
rum animæ nostræ ad pœnas rapit. Huius ergo fu-
ris aduentum, ut præcauere possimus, necesse est
ut diem mortis semper ante oculos habeamus.
Multum enim nos aduersus peccatum iuuat, si fi-
nis uitæ a memoria non recedat, monente scriptu-
ra In omnibus operibus tuis memorare nouissi-
ma tua, & in æternum non peccabis. Vnde & do-
minus admonendo subiungit, dicens:

Et uos estote parati, quia qua hora non
putatis, filius hominis ueniet.

Si autem terminum uitæ nostræ sciremus, aliud
tempus pœnitentiæ deputaremus. Cum uero omni-
bus incerta sit hora mortis, non debet esse consci-
entia secunda a bono opere: quia dominus omni-
potens qui neminem uult perire, sed omnes ad
cognitionem ueritatis uenire, ideo uoluit nos la-
tere ultimum diē, ut dum ignoratur unus, obser-
uentur omnes. Quod autem ait, [quia qua hora

non putatis, filius hominis ueniet, I si ad diem iudicij referamus, manifestum est, quia incertus est omnibus & incognitus, sicut ipse dicit in euangelio: De die autem illa & hora nemo scit, neq; angeli in celo, neq; filius hominis, nisi pater solus. Et iterum: Sicut fuit in diebus Noë, sic erit aduentus filij hominis. Et rursum: Sicut fulgur egreditur ab oriente, & penetrat in occidentem, sic erit aduentus filij hominis. Et post suam resurrectionem, querentibus discipulis ait: Non est uestrum nosse tempora & momenta, quæ pater posuit in sua potestate. Hinc Petrus apostolus dicit: Dies domini sicut fur in nocte, ita ueniet. Sed quod tunc generaliter futurum est omnibus in resurrectione animarum & corporum, quotidie fit singulis animabus. Dum enim non putamus, filius hominis uenit, quando subita morte præuenit, ipsum habemus terminum peccandi, quem & uiuendi. Et dum mala non deserimus, sed a malis deserimur, seram agimus penitentiam, non attendentes illud quod scriptum est: Ne tardes conuerti ad deum, neque differas de die in diem, ne subito ueniat ira eius, & in tempore uindictæ disperdat te.

DE VIRGINIBVS.

Matth. XIII.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc: Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro, quem qui inuenit homo, abscondit. Et præ gau-